

Symposium ved NFBO konferencen 2023 i Reykjavik.

Systematisk udredning og behandling i de danske børnehuse

Det er 10 år siden, der blev etableret børnehuse i alle danske regioner. De danske børnehuse udgør organisatorisk og fysisk rammen for det tværsektorielle samarbejde i sager med mistanke eller viden om fysisk og psykisk vold eller seksuelle overgreb mod børn og unge. Formålet med børnehuse er, at barnet modtager en kvalificeret og skånsom udredning. Den danske børnehusmodel er reguleret ved selvstændig lovgivning og er centralt understøttet af Socialstyrelsen. Socialstyrelsen er ansvarlig for en national database om målgruppen og udarbejder en årlig statistik om brugen af børnehuse. Det er det danske Folketings ønske, at de danske børnehuse drives som ensartede tilbud, så det enkelte barn sikres en koordineret indsats af høj kvalitet i børnevenlige rammer, uanset hvor i landet barnet bor.

Symposiet præsenterer eksempler på, hvordan der på nationalt plan og i de danske børnehuse arbejdes med en systematisk udredning og behandling af børn udsat for overgreb. 1) Socialstyrelsen vil præsentere baggrunden, formålet og resultaterne fra et igangsat projekt med traumefokuseret behandling, som er udviklet, modnet og afprøvet i et af de danske børnehuse, Børnehus Syd. 2) Børnehus Syd vil præsentere behandlingsmodellen, og erfaringerne med implementeringen heraf. 3) Børnehus Hovedstaden præsenterer et projekt, der omhandler systematisk gennemførelse af retsmedicinske undersøgelser som led i udredningen af børn udsat for vold. 4) Børnehus Sjælland vil præsentere et projekt omhandlende pædiatriske konsultationer i forhold til børn, der udredes i børnehuset.

1. Traumebehandling til børn, der har været udsat for seksuelle overgreb

Børn og unge, der er udsat for seksuelle overgreb, er i stor risiko for at udvikle traumer og langvarige psykiske lidelser, misbrug og dårligt fysisk helbred. I Danmark er det en kommunal opgave at varetage støtten til børn, der har været udsat for seksuelle overgreb. De danske kommuner har meget forskellig dækning af behandlingstilbud til målgruppen, og kun få kommuner har specialiserede tilbud.

Socialstyrelsens statistik for de danske børnehuse viser, at målgruppen er forholdsvis lille, hvorfor det er vanskeligt for mindre kommuner at opnå kvalitet og god drift i et specialiseret behandlingstilbud.

Socialstyrelsen igangsatte derfor et projekt med det formål at undersøge, om der kan skabes et nationalt dækkende behandlingstilbud i regi af de danske børnehuse.

I projektet er en dansk tilpasset form af behandlingsmodellen TF-CBT blevet afprøvet i Børnehus Syd. Børnehus Syd er et af de fem regionale børnehuse i Danmark. Perspektivet er, at behandlingsmodellen på sigt kan udbredes til alle landets børnehuse.

Forskning og internationale guidelines peger på traumefokuseret kognitiv adfærdsterapi, TF-CBT, som førstevalg af terapiformer til børn med traumer efter overgreb. TF-CBT er meget virksom i forhold til at behandle blandt andet PTSD-symptomer hos små børn såvel som til unge. TF-CBT er succesfuldt implementeret i bl.a. Norge, hvorfor det var forventningen, at man i tilpasset form vil kunne anvende TF-CBT i en dansk kontekst.

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter, VIVE, har tilpasset TF-CBT behandlingsmanualen til den danske kontekst, ydet processtøtte og fulgt implementeringen af behandlingsmodellen og dens resultater undervejs. Projektet er ved afslutningen evalueret af VIVE.

Præsentationen vil indeholde:

- Baggrund og formål med projektet
- Metode og indhold i projektet

- Resultater fra evalueringen
- Fremtidsperspektiver

Oplægsholder: Merete Bonde Jørgensen, specialkonsulent, SISO - Videnscenteret for sociale indsatser ved vold og seksuelle overgreb mod børn, Socialstyrelsen

2. Behandlingsmodellen TF-CBT i praksis samt erfaringerne med implementeringen i Børnehus Syd

Børnehus Syd har, i samarbejde med Socialstyrelsen og Det Nationale Forsknings- og Analysecenter, VIVE, afprøvet behandlingsmodellen traumefokuseret kognitiv adfærdsterapi, TF-CBT, i en 2-årig periode. Projektet har henvendt sig til børn 6-17 år, som har været udsat for seksuelle overgreb, og som har behov for behandling. TF-CBT-modellen er en relativt kort, komponentbaseret terapi, der er baseret på principper fra kognitiv teori, adfærdsteori, familierapi og humanistiske principper. Behandlingen bevilges af de kommuner som Børnehus Syd samarbejder med og behandlingen er foregået fysisk i Børnehus Syd. Endvidere har det været et kriterie for at kunne modtage behandlingen, at barnet/den unge er blevet udredt i Børnehus Syd forud for behandlingen iværksættes.

TF-CBT er specifikt designet til at reducere PTSD-symptomer, traumerelateret depression, angst, adfældsproblemer og almindeligt forekommende traumerelaterede kognitive og følelsesmæssige udfordringer som frygt, skam, forlegenhed og skyld.

Formålet med TF-CBT er at lære børn og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb og deres omsorgspersoner, 1) effektive måder at håndtere traumerelaterede følelses- og adfærdsmæssige problemer, 2) at se problemerne i øjnene og løse dem på en sikker og terapeutisk måde og 3) effektivt at integrere deres traumeerfaring og hjælpe dem med at komme videre i livet på en sikker og positiv måde. I TF-CBT-forløbet arbejdes der desuden med omsorgspersonen for at forbedre både deres støtte til barnet eller den unge, deres forældrekompetencer og kommunikationen imellem dem og barnet eller den unge. 37 børn har modtaget TF-CBT-behandling i projektperioden.

Præsentationen vil indeholde:

- Implementering af projektet i praksis
- Målgruppe
- Metoden
- Erfaringer

Oplægsholder: Sissel Brønserud, Psykolog og psykologfaglig leder, Børnehus Syd, Odense Kommune

3. Systematisk retsmedicinsk screening af børn udsat for vold

I Danmark er der ikke etableret standardiserede retningslinjer og udvælgelseskriterier for, hvornår politiet skal rekvirere en retsmedicinsk undersøgelse af børn, ved mistanke om vold. Det medfører i praksis at det kun er et fåtal af børn, der bliver fysisk undersøgt, når der rejses mistanke om, at de har været udsat for vold i nære relationer, selv når der foreligger en politianmeldelse med efterfølgende afhøring af barnet. I 2020 blev det 2-årige interventions- og samskabelsesprojekt 'Projekt systematisk retsmedicinsk screening af børn ved mistanke om vold' etableret af Børnehus Hovedstaden, Sektionen for overgreb på børn ved Københavns Politi og Retsmedicinsk Institut, Københavns Universitet. Dette ud fra ønsket om at skabe en mere systematiseret og standardiseret procedure i sager med mistanke om vold mod børn med henblik på at tage børnene alvorligt, styrke retssikkerheden samt bidrage til opsporing af sundhedsproblemer.

Projektet er baseret på to strategiske fokusområder; for det første er der fokus på barnet. Alle processerne i sagsforløbet før og efter screeningen søges optimeret mod at gøre barnet mest muligt tryk. For det andet er der fokus på det tværfaglige og -sektorielle samarbejde om barnet. Tværfagligheden gør sig gældende i

undersøgelsen af barnet, hvor et retsmedicinsk team sikrer en helhedsorienteret undersøgelse af barnet, hvilket styrker retssikkerheden og bidrager til opsporing af sundhedsproblematikker hos barnet.

Det overordnede formål med projektet er at tage børnene alvorligt, når der rejses mistanke om, at de har været udsat for vold. Det langsigtede mål er, at erfaringer og viden fra projektet kan danne baggrund for udvikling af ny og bedre praksis i Danmark.

Præsentationen vil indeholde:

- Baggrund og formål med projektet
- Metode og indhold i projektet
- Konklusioner fra projektet
- Fremtidige perspektiver og anbefalinger

Oplægsholder: Morten Jarmer, psykolog og leder af Børnehus Hovedstaden.

4. Pædiatrisk screening af børn udsat for vold og seksuelle overgreb

I De Danske Børnehuse er normal praksis, at socialpædiatrisk deltagelse i et barns udredningsforløb sker via deltagelse på koordinerende sagsamråd, hvor pædiateren forud for afholdelse af samråd, har modtaget relevante sagsakter og oplysninger om barnet. Pædiateren har således mulighed for at gøre sig indtryk af sagen på forhånd og gøre sig faglige overvejelser på baggrund af disse oplysninger. Pædiaterne har ligeledes mulighed for at søge oplysninger om sygehusvæsnets journaler vedr. barnet, for at lade disse oplysninger danne grundlag for en foreløbig vurdering af sagen, som også kan fremlægges på samrådet.

De Danske Børnehuse har i flere år arbejdet på at skabe mulighed for at børn der gennemgår et udredningsforløb i et af landets børnehuse, også bliver sundhedsfagligt screenet, ud fra en national standard herom.

I Børnehus Sjælland har samarbejdet med Region Sjælland, ved Børneafdelingen på Slagelse Sygehus medført, at regionsrådet har bevilliget midler til at gennemfører sundhedsfaglige screeninger af børn, som er i udredningsforløb i Børnehus Sjælland. Screeningen gennemføres på baggrund af en screeningsmodel, som er udarbejdet af specialsygeplejersker i pædiatri og socialpædiater ved børneafdelingen i Slagelse sygehus.

Målet er at så mange børn som muligt bliver sundhedsfagligt screenet, med baggrund i "lighed i sundhed" samt at evt. skader eller mén efter overgreb kan opdages og identificeres, med henblik på yderligere undersøgelse på sygehuset.

Præsentationen vil indeholde:

- Implementering af model "Sundhedsfaglig screening i Børnehus Sjælland"
- Gennemgang af Screeningsmodellen
- Præsentation af erfaringer fra implementeringsfasen (maj-dec. 2022)
- Mulighed for udbredelse af modellen til andre børnehuse

Oplægsholder: Kim Risom Rasmussen, leder af Børnehus Sjælland